

PEST, I. félév.

17. szám.

April 25. 1872.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félfévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre félfévre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri fölvetelért 1 frt. 10 soron fölül, egyszeri közlésért 2 f. hatóbször közöltetik. 1 f. 50 kr. számítatik.

A görög bölcsész.

— Elbeszélés a római császárok korából. —

Elbeszélésünk idejében Róma trónján a színész, költő, anyagvilkos, kéjencz Claudius Nero, a megtestesült kegyetlenség ült. Kortársai kinevették, ha látták, — és átkozták, midőn észrevették a római birodalomra rakott gyalázatos igát. Ő és társai már sokféle gonoszságot követtek el, de még nem érte el az iszonyatosság legfőbb fokát; még nem legeltette szemeit Rómának tűz által elhamvasztott romjain, még nem gyönyörködött a fáklyák gyanánt égő keresztények iszonyu kinjain. — Ezek még csak ezután következtek! —

Kora reggel volt. A nap már feljött, de még csend honolt a világváros utcáin. Itt egy-két, élvezettel és borral jóllakott egyén támolygott, és az épen kinyitott fürdőikben tüntek el ismét; amott a császári őrsereg egy része egyenletes lépésben ment végig az utcán. Majd idomtalan járművek jöttek a vidékről, melyek élelmiszereket hoztak a piacra. Még hűvös volt a reggeli lég, mely azonban csak annak lehetett kellemetlen, kinek az éjt az utcán, a szabad ég alatt kellett töltenie. Ily kellemetlen lehetett azon férfúnak is, ki Minerva templomának lépcsőjén ülve, a hűs lég ellen hosszú köpenyébe igyekezett magát burkolni. Ekközben néhány szót mormogott, nagy szemeit az égre emelé és ezután ismét lezárta, bizonyosan azon szándékból, hogy még egy keveset aludjék. De a percéről-perczre ébredő élet, a járművek zaja és a rabszolgák lármája, megakadályozák ebben. Fölkelt tehát, megtörülte álmos szemeit és megnézte a helyet, hol az éjt töltötte. — Minervának, szülővárosom védistennőjének temploma, valóban jó jel! — s ezzel a lépcsőn lelépegetve, a jövők s menők közé vegyült. De alig tett pár lépést, midőn egy előkelően öltözött, széparezu ifju közeledett feléje. Ez fehér, arannyal átszótt felöltőt viselt, s nyakára vörös kendő volt kötve; valószínűleg a hűvös lég miatt, és

gazdag fürtjei aranyzsinórból készült halócskába voltak foglalva. Kényelmesen lépegetve, dalt füttyörészett; de rögtön megállt, s a hosszú köpenybe burkolt férfiut bámulva vizsgálta.

— Jupiterre! kiáltott föl az ifju, ha nem csalatkozom, ez Lycinus, a stoikus.

— Ismersz? kérdé a köpenyes férfi. De alig nézte meg jobban az ifjut, már fölkiáltott:

— Te vagy Narcissus?

— Igen; de honnét jö ide — anyámnak tisztelt fivére? Egyenesen Athenből?

— Ugy van szép öcsém. Meguntam az egyszerű tartományi életet, s egyszer már szeretném látni a világváros csodáit és ha lehetséges, itt is maradok.

— Mit hallok?! A szigorú stoikus *) az élet örömeire gondol! Melyik isten sugallta ezt neked, kedves Lycinusom?

— Mire való ez a csodálkozás, Narcissus? Hány görög tudós hagyta el hazáját, hogy Rómában szerencsését próbálja? Ugy gondolom, hogy a sok epikureussal, cynikussal, peripathetikussal, grammatikussal és rhetorral egy szegény stoikus is idejöhet?

— A vendégszerető Jupiterre! kedves Lycinus — szólt Narcissus a legkomolyabb arcot mutatva, kívánok neked minden jót, és igazán örülni fogok, ha anyám fivére itt fényes állást foglalhat el. De, barátom, a stoikai bölcseséttel ma már nem sokra megyünk. Igazán mondva, a stoikai bölcseséttel annyit ér most Rómában, mint Sardanapálnak az, mi nem okozott élvezetet. Maga az imperator is — csak nem hall senki? — ki nem állhatja a stoikusokat, s mindennap várják, hogy száműzze őket.

*) Nagy szigoráról ismeretes görög bölcsészeti felekezet.

— Valóban? ez hihetetlen, szép öcsém. Hisz maga Seneka, a császár legbensőbb barátja és tanácsadója is stoikus.

— Stoikus?! Erre már csakugyan nevetnem kell. Seneka stoikus? Lehet, hogy szájával az; de tetteit tekintve, a legnagyobb epikureus, s ez olyan igaz, a mily igaz, hogy engem Narcissusnak hívnak. Hisz ez igen ismeretes dolog!

— Különös világ! jegyzé meg Lycinus. Így tehát minden csak szemfényvesztés! Senekának az erényt, önmegtartóztatást és mérsékletet dicsőítő szép iratai nem volnának egyebek, mint a hizelgésnek tettetett művei?...

— Tettetett-e, vagy nem, az nem tartozik a dologhoz; annyi azonban bizonyos, hogy Róma Senekának erkölcsi mondatait kineveti. Ő igen épületesen tud beszélni az erényről és önmegtartóztatásról; de arra nem emlékezem, hogy bölcseségből a kéjelmet megvetette volna; beszél a szegénység örömeiről. — ej! pedig ki ne tudná, mily gazdag. Ily stoikus még a császárnak is tetszik.

— Tehát azt gondold, hogy a stoikus bölcsészettel Rómában nem sokra megyek?

— Azt ám.

— Mit tegyek tehát?

— Add ki magad grammatikusnak vagy rhetornak, s nézz utána, hogy előkelő házba juthass. És ez neked könnyen sikerülhet, mert elég tudományod van grammatikusnak vagy philosophusnak lenni.

— És neked micsoda hivatalod van?

— Nekem? mindenféle és semmi, amint akarod. Vagyok társalgó, előolvasó, fuvolya-játszó és tánczos. Mulattatom az urakat az asztalnál, kísérem nejeiket, ha kimennek; s ezért jó összeg pénzét fizetnek, és én ráadásul kinevetem őket.

— Nem szégyenled magad, ily könnyelmű uton szerezni meg az élet föntartására szükséges eszközöket?

— Miért szégyenleném magamat? Vagy talán föl hagyjak ezen foglalkozással, hogy valamely unalmas philosophusnak csacsogásait hallgassam, vagy talán keresztény legyek?

— Tyü! Még tréfából se említsd ezen örülteket.

— Nos tehát nem marad egyéb hátra, mint úgy élni, a mint természetem hozza magával. Én görög vagyok, s aki ért hozzá annak tartatni, az szerezhet pénzt.

— Jól van, pénzeljünk tehát abból, hogy görögök vagyunk, válaszolt Lycinus mosolyogva. Leszek grammatikus, rhetor, minden, amit csak akarsz. — Hanem most szerezz nekem helyet, te remek példánya a bölcseségnek!

— Csufoldódjál csak, majd nem sokára másképp gondolkodol, vagy elhagyod Rómát; mert itt nincs az erkölcsbirónak helye. De nézd, épen itt jó Glaukus, Rómának ujsághordozója. — Tud ez mindent, beszél mindenről és mindenkivel bajlódik. — Hej, Glaukus barátom!

— Hivtál Narcissus? Ezen szavakkal rohant oda egy vékony, mumiához hasonló alak és Lycinust vizsgálva így szólt: Ah, egy földi! Nem ugy van? egy mély tudományu görög, ki a görög tudósok műveit kívülről tudja; s azokból bármikor tud idézni! Kár ezen

kinesért! ki gondol vele Rómában? Igen, ha értene a fuvolyához; ha tudna szép szerelmi dalokat énekelni; ha érdeklél viseltetnék a viador-játékok iránt, szeretné a lovakat: úgy vihetné valamire. — Igaz, az imperátor holnap részt vesz a circusi kocsiversenyben és ő fogja a lovakat kormányozni. Egész Róma el van ragadtatva! A birodalom híre s a világváros fénye ez által még inkább emelkedik. Tigellinus néhány nap mulva nagy vendégséget ad, melyre az előkelő rómaiak mind hivatalosak, s talán a császár is részt vesz benne. Minden tartomány, minden tenger termékeiből lesznek izletes étkek készítve. Ah, mily bősége lesz itt az élvezeteknek! Rómában minden van, a mit csak kívánunk. — Mit akarsz tudós görög a te neveltséges bölcseséggel Rómában? — Szedd össze magad és menj, nincs szükségünk reád!

Lycinus elbámult e bőbeszédű emberen, ki reá nem a legjobb megjegyzést tette. — Glaukus Narcissus ajánlatára megigérte, hogy majd keres egy házat, hol Lycinus fölvétesse. Ezután elhatározták, hogy a legközelebbi napon Narcissus lakásán összejönnek, az eredményről tanácskozzanak, s ezzel elváltak egymástól és Lycinus ismét egyedül állt a nagy világvárosban.

A napot Róma városának megtekintésére használta fel, s valóban sokat is látott és boldognak érezte magát. Csodálkozott önmagán, hogy ő, a stoikus, oly gyermeki kíváncsisággal bámul meg mindent, mi idegennek tűnt föl előtte. A sok templom, fürdők, színházak és versenytérek, a történelmi nevezetességű kapitolium, a forum, hol a republikánusok egykor oly lelkesítő beszédek tartottak, a szűk, de élénk utcák, örömmel vegyült csodálattal tölték keblét. Sokáig állt a császári palota előtt, hogy a „világ urát“, az „Augustust“, a „fölséges császárt“ megláthassa. Megbámulta a gazdagon öltözött egyéneket, kik idegen tartományok követei, magas hivatalnokok, senátorok, augurok, praetoriánusok és egyéb katonák voltak. Látott több erős, magas-növésű, szőkehajú és kékszemű férfiakat, kik igen különösen vették ki magokat a barna taliánok között. Ezek germánok voltak. Lycinus most látta először azon nemzetnek ivadékait, kik a teutoburgi erdőnél Augustus seregét tönkre tették, s azóta Róma félelmévé lettek. — Egyszerre sajátságos tolokodás keletkezett a kapuknál, az oszloposarnokzatok megteltek emberekkel; hadi zene harsogott és egy csoport testőr jött a palotából. Ezek után több udvari hivatalnok, lovag és a böles Seneka, és végre a jelenlevők „ave caesar“ kiáltásaival üdvözölve — megjelent a császár is.

Nerónak nem volt valami érdekes, vonzó külseje, legalább nem Lycinus szerint, ki egészen másnak gondolta a világ hatalmas urát, s inkább hasonlított valami hiu művészhez, mint imperátorhoz. Vörösszélű fehér tógát viselt, s nyakára kendő volt kötve bizonyára azért, hogy torkát védje a hűs lég ellen; mert hisz ő híres énekes volt! Meglehetős kövér vala és halvány, földuzzadt arccal birt. Két szemei majdnem elvesztek szemöldökei alatt, s szabadon lengő világos szőke fürtjeim rózsakoszoru volt.

Ez és ilyen volt Claudius Nero. Mögötte még néhány hivatalnok, apród és rabszolga lépdelt, s végül az egész menetet testőrök zárták be.

— Hová megy a császár? kérde Lycinus egy mellette álló férfitől.

— A circusba; volt a felelet.

— Jól van, gondolta Lycinus, elmegyek én is oda.

Utközben egy rongyos fizkő esatlakozott hozzá és kérte, vegyen neki húst, kenyeret és egy korsó bort, s ő ezért viszont jó helyet szerez számára a circusban. És ez nem volt valami csekélység; mert a császár bizonyára ma, mint versenyző fog föllégni. Lycinus tehát nem késett a proletár kívánságát teljesíteni, és ezután vezetésére bizta magát. Ez egyike volt azon ezreknek, kiknek egyedüli életezéljok csak „kenyér-és circusjáték“ vala. Claudiusnak nevezte magát és mondá, hogy ő egyike azon Claudiusok sarjadékának, kik Róma történetében gyakran oly nevezetes szerepet játszottak, sőt magával a császárral is rokon. Claudius tehát elvezette Lycinust a circusba, hol már ezrek voltak összegyülekezve és a játékra vártak. A sokaság hullámzott, mint a tenger, s zugott, mint a méhraj. Claudius csakugyan talált még egy helyet, honnét Lycinus mindent kényelmesen láthatott. — A szokásos bevezetések után megkezdődtek a játékok, melyek közül a kocsi-verseny vala legérdekesebb, minthogy maga a császár is részt vett benne. A szép kocsik közül, melyek elé gyönyörű lovak voltak fogva, különösen az egyik magára vonta a figyelmet. Ez egy szép, drágakövekkel kirakott négykerékű volt; előtte négy gyönyörű tüzes ló tombolt, s szemeiket körüljártatva mintegy észrevétetni akarák, hogy őket a világ uralkodója sajátkezűleg fogja igazgatni. Végre megjelent Nero, mire a nézők fölkelték és kezeikkel tapsoltak. Ekkor egy szabados fehér kendővel jelt adott és a játék elkezdődött. A császár a kocsi-síra lépve, megragadta a gyepelőket és a lovak örült gyorsasággal kezdtek futni. A versenyzők kiáltása, az ostorok pattogása, a lovak nyerítése és a nézők zajongása egy vad lár-mává egyesült.

A kocsik háromszor futottak körül, miközben többen leestek, s a lovak rajtok átgázolva, tovább robogtak. Végre a császár — természetesen — első érte el a czélt. Imperator triumphator! — Lycinus ezalatt különféle gondolatokba merült, melyek előbbi vig kedélyállapotát lehangolták; de csakhamar elnyomta azokat.

— Nézz és tanulj! szólta önmagához. — Feledd a stoikust és légy ember, s amennyire lehetséges, római. Hagyd a bölcsészetet és élvezd az élet örömeit. Ne fordítsd el félelemmel tekintetedet a császárról, ki mint színész, műlovag, kocsi-versenyző lép föl alattvalói előtt. Ne gondoldj azzal, mi lenne kötelessége; hanem szemléld, mit tesz. Vedd a dolgot úgy, amint van, s ne, amint kellene lennie.

Igy erőlködött a komoly férfiú magát betalálni a helyzetbe, hogy a császári Róma élvei tetszését megnyerjék. Új ismerősének társaságában fölkereste a szinkört is, hogy a vadállatokkal vívást és a gladiatori játékokat láthassa. Ezen játékokban nyilatkozott leginkább a római nép embertelen vadsága és durvasága; azért joggal mondja egy író: Ha a római kéjenczek és a nyomorult tömegnek undokságát ismerni akarjuk: úgy képzeljük magunkat a szinkörben lenni, hova a

gladiatoroknak gladiatorok- vagy vadállatok elleni harczát szemlélni összegyültek.

Ily játékok gyakran több napig, hetekig, sőt hónapokig is tartottak. Százankint jelentek meg itt a vívók, s közülök sokan veszték el életüket vagy a vadállatok által széttépetve, vagy társaik vasa által találva. Innét származik a híres „Morituri te salutant caesar!“ (A haldoklók üdvözölnek téged, császár!), melyet a gladiátorok a császárnak kiáltottak, midőn a játék elkezdődött. Haldoklók voltak ezek, kiknek életezéljok abban állt, hogy mások mulattatására magukat megölessék. — Az élet az embernek a legszentebb vagyona — itt az érzéketlen, vértszomjazó tömegnek játékszere volt. Vért akart ez látni. A kétségbeesett vívás, a viadorok vérbeborult s gödrükből kitoluló szemei, az ostoresapások miatt földagadt erek és izmok, a csontok ropogása, a haldoklók hörgése, az utolsó halálharcz, gőzölgő vér — ezek voltak, amiket itt látni, hallani, s a melyeken mulatni lehetett! Mily kedv! Nemde Lycinus, szegény stoikus, erről eddig fogalmad sem volt? Ámbár téged is megtanított bölcsészeted a fájdalomakat egykedvűleg eltiúrní, de embertársunk kinjain mulatni — ez még ismeretlen volt előtted. Te csak a szellemnek nemesebb versenyét ismerted, midőn a költők, énekesek, zenészek a nép elé léptek, hogy képességeiket és ügyességöket kimutassák. — Ha előfordultak is gymnastikai gyakorlatok, ezek inkább az edzett test erejének kimutatására szolgáltak: de a görögök vítere vérrel nem volt beszennyezve. Ott az ember nem alacsonyította le annyira magát, hogy a nézők mulatóságára vadállatokkal birkózzék. Ezt Lycinus csak Rómában látta, még pedig a legnagyobb mértékben. Látta, amint az izmos viadorok kivont karddal rohantak egymásra, és mezítelen testöket szétdarabolták; látta, mint huzzák ki egy vasruddal az elesettek testeit a küzdők sorából; látta, mint nyitlak meg a kalitkák ajtai, s mint rontott egy sereg oroszlán, tigris és leopárd egy csapat bátor rabszolgára. Hallotta, mint kiáltják a nézők: „ismételd“, melylyel a győzöt a darab ismétlésére ösztönzék, épen mintha nálunk valaki az ének végével elkiáltja: „da capo!“ (Ujra!) Látta, mint lett dühöngőbb és örvöngőbb a tömeg, ha az öldöklés iszonyuan folyt. — A viadorok lár-mája a vadállatok ordítása és a nézők vad lár-mája a hangok zürzavaros chaoszává vált, s Lycinus egészen elkábultan hagyta el a szinkört.

Ezen látványt fölülmulta azon dús lakoma, melyet a tobzódó Tigellinus adott, s melyen a császár is jelen volt. Ez egy valóságos tobzódás volt, milyent csak ritkán adtak a kéjelgésbe merült római előkelők. A lakoma hajóktól vont tutajon tartatott. A hajók gazdagon voltak diszitve arannyal és elefántesonttal. Arany és ezüst ékszerek bőségben voltak s a legkiválógatottabb étkek a föld minden tájairól szállítottak oda. A fény, zene, ének s a parton összegyült leányok és asszonyok kéjelgő tánca, a fáklyák által világított éj — mesés benyomást, bűvös hatást tettek Lycinusra. Ott ült a császár, körülvéve vadkedvű s élvhajászó férfiak- és nőktől; bortól kipirult arcát tűzszínű fátyol takarta és nevetett, tréfált a vendégekkel. — De mind ezen vad örömeik nem tudták elhallgattatni a zsarnok

keblében duló vihart. Meggyilkolt anyjának árnya mindenüvé követte. A palotaórok gyakran látták a császárt holthalványan, éji pongyolában az oszlopszatos csarnokokban tévelyegni, lelkiismeretének gyötrő furiái által kiroztatva, gyakran fölkiáltott. Nejei, rabszolgái, kegyencei, nem tudták vigasztalni: játéka által elbódított tömeg tetszés-nyilvánítása, utazások, multságok, a megholt tiszteletére bemutatott áldozatok, nem képe-

sek neki nyugalmat szerezni. A boszu karja lépésről lépésre követte.

— Töltsd be a világot gonosz tetteiddel, föld uralkodója, és bírd e fölött hallgatásra: de egy hangot, az ítélő Istennek kebledben székelő hangját, nem vagy képes elhallgattatni!

L. K. után — y.

Folytatása következik.

Baja város történelmi vázolata.

Szentmiklósi Sebők Józseftől.

(Folytatás.)

Van ezenkívül Baján a kisebb tanoncok nyilvános oktatására négy főelemi belvárosi, egy két kalváriai elemi, valamint két belvárosi leány-osztályu tanoda. A tanítói személyzet 6 fő és 3 altanítóból áll. Továbbá, a tavalyi tanévben megnyitott praeparandia, állami férfitanító-képzede, az idén 80 tanuló által látogatván, szép jövőt ígér annál inkább, mert a tanács- és képviselői testület által ajándékozott tágas telken emelendő épület czélszerű elkészítésére országgyűlésileg a közoktatási miniszterium részére megajánlott alapösszeletből 40,000 frt nagylelkűen e célra zavaztatott; ezenkívül a kertészeti s gyümölcsészeti munkálatok szakértő begyakorolhatására egy terjedelmes kert-telek is vásároltatott. — Jelenlegi helyettes-igazgatója: Czirfusz Ferencz.

Kitűnő figyelmet érdemel azonban a másfél év előtt H a y n a l d Lajos kalocsai és bási ér. ő exja magaskeblű bőkezűsége, K u b i n s z k y Mihály pápai praelatus s kalocsai prép.-kanonok ő mlga nagylelkű adományozásai alapján, L a t i n o v i e s Gábor városunk prépost-plébánosa ő nga lankadatlan buzgalmu felügyelete alatt a „Miasszonyunkról“ nevezett szegény iskola-nénikék számára épült zárdaház, hol nem csak a kisdud-óvodában, mely a forradalom után L a t i n o v i e s S c h v e i d l Anna és A l f ö l d y d é m e t h s z e g h y Anna urhölgyek s elnökök vezénylete alatt lelkes nőegyletnek köszöni keletkezését, 150 kisdud tanoncz nyer oktatást, hanem jelenleg öt osztályban 330-on felül számítható serdültebb leánynövendékek a vallásérkölesi nevelés áldásaiban és minden szabályszerű tudományokban, s a női kézi müdologozatok taníttatnak és képeztetnek, de már három félévi vizsgán tulcsve — oly jeles előmenetelt tanusitanak, mely a di. szes vendégköszoru dícsőítésén kívül — különösen a szülők hálanyilvánításával nyert jutalmazó elismerést.

Jövő tanévben a hatodik osztály is megnyílandik. Zárdai főnök főtiszt. K i n d e r m a n n Maria Calasantia néneke.

Továbbá minden itteni hitfelekezettűek növendékei is rennes szaktanítók által nyilvános iskolákban oktattnak; így a görögkeleti, helvét- és ágostai vallásnak az előirt tanulmányokból külön nyernek tanítást; jelesek az izraelita iskolák, melyekben a férfi-növendékek a kereskedelmi viszonyokkal kapcsolatban álló hasznosb szaktudományok osztályaiban nyernek kiválóan kiképeztetést, s egyúttesen a leánynövendékekkel az imák és héber őstörténelemben kitűnő jártasságot.

Kereskedelmi és közlekedési tekintetben az ezt emelő fekvésén kívül sok áldásos előnye jutott Bajának. Fekszik a hajdani „édes tenger“ ugy nevezett „telecskai partjának“ végső pontján, a nagy Duna közelében és ennek ága a piac alatt elfolyó S u g o v i e z a vagy S u g ó- k i s D u n a fölött emel-

kedő magaslaton, Bács-Bodrog vármegyében. Ennek határközsége levén, most midőn István megye törvényileg beleolvasztott, Szent-István pestmegyei község pedig — mint vele közvetlen kapcsolatban álló — a bajai kir. bíróság hatósága alá rendeltetett, ezáltal adásvevési-forgalmi és napi szükségleti vásárlás szempontjából újabb tetemes előnyt nyert. Környéke kitűnő. Ugyanis Pest Újvidékkel a dunai gőzhajózás által naponkint lefelé három, fölfelé ugyanannyi utas-szállító hajón kívül a teher- és málhahordó számosabb nagy hajókkal tartatik fönn az élénk közlekedés.

Zomborral hasonlóan a Bezdányunál, Apatinnál vagy Gombosnál kikötő gőzhajók, vagy innéti vaspálya által mindennapi érintkezésben áll, leginkább ha a Ferencz-csatornán, a bezdányi vízműi torkolattól a város alá járó kisebb hajón a naponkint többszörös járáskelés biztosabban rendezve leend; Szabadka-Szegeddel végre eddig ugyan csakis közvetett, — a hajmoki és szabadkai indóházánál érintkező vaspálya-kapcsolatban áll; ha azonban a már kimért, előmunkálatba vett és közelebb megnyitandó vasuti vonal által ugyancsak közvetlenül mindennapi érintkezésbe hozatik Szabadkával, imigy mind az ezen alsó-magyarországi főbb helyekkel s az ezek körüli községekkel és pusztákkal, ugy Tolna és Baranya vármegyéknek a Dunamentében fekvő vagy ehhez nemmessze levő vidékeivel részint gőzhajózási, részint vasuti vonalokon szakadatlan összeköttetésben állván, e minden oldalról kapcsolatok eredményezik a mindenemű áruzelikkekkel és üzleti készletekkel való oly igen élénk kereskedési s szállítási forgalmat, mely Baját az alsóvidék fő-rahelyévé emelte.

A Sugó-Dunapart mentében áll a fapiaez 25—40 ezer ölig számítható tűzifával, honnét minden évben legalább 10—15 ezer ölet csak a vidékiek hordanak el; itt láthatni a meszes kemen-czékét, hol évenkint csaknem 30—40 ezer akó vagy mázsa mesz árultatik; itt nyulik el a borpiaez, honnét esztendőnkint részben az itt termett, nagyobb részben mégis a dunántúli vidékekről Tolna- és Baranyából ideszállított borkészletből 50—70 ezer akó árultatik el a vidékre.

Legnagyszerűbb mégis az itteni gabnakereskedés s az ugynevezett hambárokból, magtárakból, vagy a Sugoviezában, vagy a Nagy-Dunán állomásozó hajókon szállíttatni szokott mindenféle gabnanemű mennyisége, évenkint könnyen számítva két millió mérőre tehető. E ritka előnyt azonban, fájdalom! naponkint esökkenteni látszik a vasuti szétágazó közlekedés könnyítése, mely által az eddigi távolabbi községek a közelebbi állomásokhoz esábittattak, mit azonban ellensúlyoz a környékbeli helységek lakóinak nagymérvű szaporodása és minden termények növesztésében fokokint kifejtettebb s a természeti képe-

séget az okszerű gazdászattal egybeforrasztó tevékenysége s így a termelési szaporodás tetemes emelkedése.

Növeli továbbá Bajának kereskedési és iparüzleti érdekelt-ségét s fejlődését az üdvös nagyhorderejű takarékpénztár, melynek az 1870-dik évi tüzvész után nagyszerűbbé alakított tulajdon lakházában van hivatali helyisége, s mely kitűnő rendezése után most nagymérvű forgalmu és tapintatos tevékenysége által a legücséretebb virágzásnak örvend. Az 1871-ki dec. 31-én készített „mérleg“ szerint pénztári forgalma 2,004,721 frt 39 kr volt, s egy 105 frtos részvény után ezévből 30 frton felüli osztalék járt vala, de a f. évi jan. 11-kén tartott közgyűlés határozatánál fogva csak 16 frt juttatván ki, az így fennmaradt járulék, a most alakulóban levő tüzoltó-egylet, a gyám- és kórház, egy főgymnasiumi s báró Eötvös emlékére alapított ösztöndíj, ugy az intézeti hivatalnokok nyugdíj-alapja növelésére áldoztatott és utalványoztatott. — Van még ezenkívül egy kölcsönző s beváltó angol-magyar bank, és az iparosok segélyegylete. Ezek segélyezési jótékonyasága, pénzforgalmi kihatása tetemesen könnyíti és emeli a lakosság vállalkozási szellemét és jobblétét.

Ezenkívül a határban műveltetni szokott mintegy 10 ezer holdnyi szántóföldek s a várost körülövedező fanezagai, livodai, aranyhegyi és petői szőlők s azok alatti kukorica- s burgonya-földek terménye, az innét nyert gyümölcs, különféle főzeléki vetemények, azon nagy szükséglet földözésén kívül, tetemesen szaporítják a napi pénzforgalmi segélyforrásokat.

Ha végre a nagy országos-vásáron túl, a betivásári forgalmat figyelemmel kísérjük, valóban bámulnunk kell az élelmi és konyhai áruegységek roppant kelendőségét; mi annál fontosabb, mert ezen fejlődésnek nagyobb részt a szegényebb osztálynak áll nyitva.

A gyors közlekedés az elsőrendű pósthivatal és táviradi intézet által nagy pontosságban tartatik fenn.

Záradékol megemlítendő, hogy a kereskedelmi élénkséget, hitelbiztonságot az itt fennálló „kereskedők testülete = gremiuma“ okosan ellenőrizvén, figyelmes gondoskodása s tapintatos intézkedései által az összeköttetés kifejlészetésének máris szerencsés lendület adván, hasznos befolyása szép sikert eredményezett.

Egy nagyszerű terv létrehozása egyik legforróbb ohajtásunk. A bajai születésű Türr tábornok vezérlete alatt ásatandó országosérdekű esatorna, mely Bajától Bezdányig balra és jobbról fekvő községek határán vonuland át — és Baját a Ferencz-esatornával egybekapcsolandja, s a bajai piac alatt a Sugovicza

mentében alakítandó tágas kikötő, melyek tervben immár országgyűlésileg elfogadotva segélyezési pártolást is nyerne; adja Isten, hogy ne csak papíron álljanak készen. Siker koszoruzza a nagyszerű vállalkozást.

Jótékony intézetekre, egyletekre, menhelyekre nézve sem marad hátra városunk. Van rendes alapítványos gyám- és kórháza; az első az irgalmi segélyre szorult kebelbeli elszerecséltlenültek menhelye, a második az itteni nyavalyás s idült bajokkal terhelt betegek vagy hirtelen megbetegült mesterlegények s kereszttulazók számára alapított azon összegből, mely a forradalom előtt fennállott nőegylet által rendezett táncszüneti jövedelmek és jótékony kegyadományokból befolyt s 20 ezer forintig szaporodott fillérekéből és a nagyemlékü Polymperger-Odry Éva urhölgy ezer pengő frtnyi segélyajándékából alapított; de a 48-dik év utáni időkből rosz kezelés által tetemesen megcsökken. — Homlokzatán olvasható Dömötör Pál egykori megyei táblabíró s jeles alkalmi verselő által készített felirat mutatja alapítványi rendeltetését:

„Kit kit büntelenül balsorsa levert, menedéket
E kegyes intézet békes ölébe vonul.“

Van ezenkívül három temetkezési egylet, melyeknek a halotti díjakból összetakarított fillérei tőkésítettvén, ezen tőkepénzek részletenkint csakis a szegényebb egyleti tagoknak, legkivált rendkívüli szerencsétlenségek esetébeni fölségelésére — száztól öt kamat fizetés melletti kötelezvényekre kölcsönöztek ki, s így valódi jótékony intézette váitak. — Egy-egy társulat 650—680 tagból áll. Az első egyletnek, hol alapítási keletkezésétől az elnökséget én viszem, módosított, illetőleg a jelenkori viszonyokhoz alakított alapszabályai, a magas belügyminiszteriumtól e napokban visszaérkezvén, még ez évben nyomtatás alá kerülendnek. — A koldulás, fájdalom! sok nem sikerült kísérleti rendelkezések után, maiglan nem szüntethetett meg, s a városi kapitányságtól nyert sárga mell-lemez mellett a házról-házról járkálás divik, — valamint a mesterlegények kóborlása alkalmatlanokodása és segélyeröltetése is türelik. — A kórház számára a házankinti segélygyűjtésre perzsely használtatik.

Épen most osztják szét a magas kereskedelmi miniszterium által engedélyezett „Bács-bajai kölcsönös kiházasító-egylet“ programját; ezen jótékony intézetről, már csak nagynevű alapítótagjainak, ünnepelel „házasítókainak tiszteleti érdeméül is külön ezikkel szándékozom szentelni.

(Folytatása következik.)

Beatrix királyné, Hunyadi Mátyás nejének megkoronáztatása Székesfehérvárott. *)

Mily nagyszerű készülétek tettek Mátyás király által Beatrix-szal tartandó menyeközje, s ugya-naz alkalommal egyszersmind koronázása végett, Bonfin, Mátyás király könyvtárnoka, terjedelmesen leírja. Az európai fejedelmek ezen ünnepélyre mind hivatalosak voltak. Helyén van, hogy itt fölemlítem, kire bizta a király a fejedelmek meghívását. Helyén van ennek itt fölemlítése azért is különösen, mert ki ezen követségben eljár, fehérvári lakos vala. Fridrik császárhoz, és a választó fejedelmekhez tehát Domokos fehérvári prépostot küldé. Azon férfit, ki 1483 körüli években ama gothstyll, s remek-ivezettü kis kápolnát építé, mely a székesegyház mellett létezik, mely e város területén, Mátyás király korából egyetlenegy épségben fennmaradt emlék.

Egy királyné koronázási ünnepélyéről sem birunk oly részletes leírást, mint épen a most említettéről. Nemesak Bonfin

adja ezt elő, de a bajor választófejedelemnek, a koronázáson jelenvolt követe is, egész terjedelmében, fejedelme számára följegyezte azt. Ez latin nyelven van írva, s eredeti kézirat után évekkel előbb Schwandtner kiadta, ujabban pedig ennek nyomán, magyar nyelvre Kazimezy Gábor fordította. Az ünnepélyt tehát, fölrészleteiben eme kutfők után adandjuk elő.

1476. december 12-én a nápolyi király leányát, Beatrixet, Mátyás a Székes-Fehérvár melletti sikon, következő királyi pompával fogadta:

A várfalakon kívül, mintegy százhuszonöt lépésnyi távol-ságban, három pazarfényű sátor állítottatott. Ezek közül egyik bíbor selyemből, gazdag aranyrojtokkal szegélyezve; a másik két sátor pedig másszínű selyemszövetből vala kiállítva.

*) Mutatvány Pauer János „Székesfehérvárott koronázott királynők“ című művéből.

A sátoroktól némi távolságban csoportonként tűz lobogott, s Mátyást e helyen várták a főemberek, környezve a népsokaságától. Ő a bosnyák királylyal s fényes kísérettel lóháton érkezett e helyre. — Leszállván lovaikról, Mátyás jobbán Bosnia királya, a pfalzi és szász választófejedelmek, s a bajor herceg követei; balról pedig a velencei követek, s az érsekek és püspökök állottak.

A sátorok előtti tér tizenkét vég zöldszinű posztóval volt bevonva. Itt két oldalról, amint említették, a főurak serege, középett pedig egyedül Mátyás király állott. Ilykép váratott a már-már közeledő királyné. Kevéssel megelőzte a királyné érkezését a limbachi herceg, ki Beatrix által küldetve, egy gyönyörtűen füzett virág csokrot hozott lóháton Mátyásnak, a virágról pedig egy gyűrű függött, melybe nagy gyémántkő volt illesztve.

Alig hogy ezen küldemény átadatott Mátyásnak, megérkezett, aranyozott hintóban, Beatrix, ki is, a mint a posztóval bevont területhez eljutott, kiszállván a hintóból, a posztóval bevont téren keresztül a király elé vezetett, kihez midőn közeledett volna, egy kevéssé meghajta térdét, a király pedig nyájasan kezét nyújtá neki, és szívélyesen fogadá őt.

A fogadtatás után, Beatrix a sátorba vezetett, ott a király nevében olasz nyelven Rangon Gábor egri püspök üdvözöltte, Beatrix pedig nyájasan válaszolván, hálaát fejezé ki a király kegyessége iránt.

Ezen tisztelgések után a király jeladására megharsánának a kürtök, és a királyné hószin fehér, a király pedig barna peji paripára ült fel. A várkapun keresztül, fényes kísérettel a várba érkezvén, itt az egyházi férfiak, szerzetesek és a nép hosszú sora szent ereklyékkel jött a király elé. Szent István király ereklyéi előtt a király és a királyné a lóról leszállván, menyezet alatt mentek a templomba, hol a „Téged Isten diés-rünk“ elénekelte. Kijövé a templomból, Mátyás király a prépost lakába szállott, a királyi palotát Beatrixnak engedvén által.

Másnap, december 13-án, a királyt az összes fejedelmek, a követek és főurak a templomba kísérték, és székében helyet foglalván, az utána való padokban közvetlen ültek a nápolyi király fia, és a nápolyi király követjei, a nápolyi püspök és a velencei követek. Az okmányban ezután a többi fejedelmi férfiak és követek is elszámoltatnak, kiki a templomban hol foglalt helyet.

A koronázási napon, mely december 14-én történt, a király ismét, mint előtte való napon, kísértetett a templomba. Utána nemsokára érkezett Beatrix nagyszerű pompával, Mátyás király anyja és számos udvari nő kíséretében. Beatrix a kar felső részén, közel a nagy oltárhoz foglalt helyet.

Nem nagy távolságban a királynétől állott a bosnyák király, himzett, s rendkívül gazdag ruhában, mely gyémántokkal és drága kőekkel vala kirakva. Az isteni szolgálatot a veszprémi püspök tartá. Az „Agnus Dei“ elénekelte, következett az egybekelési és koronázási szertartás. Már ezt, mint-hogy feladatunkhoz közelebb tartozik, úgy a mint a pfalzi bajor követ uralkodója számára leírta, egész terjedelmében elő fogom adni, Kazinczy Gábor fordítása szerint.

Tehát az „Agnus Dei“ eléneklése után a királynét az oltár elé vezették, hol menyezet alatt, alsó ruháig vetkőztetvén, először aranyszövetű díszkötőt, mely jobb karján és hátán nyitva volt, s a testet mez nélkül láttatá, végre ama kötőtől fölé arany piros bő palástot öltöttek reá.

E közben a bosnyák király az arany alma- és pálczával a völégény magyar királyhoz, szembe annak széke elé, vezette, s innen a királyt főoltárhoz a királynőig kíséri, hol a király

és a királynő az oltár előtt térdre borulnak, a püspök pedig s a többi papok, egyházi énekek és szokásos szertartásokkal, mindkettőt megáldják. S midőn a királynő a szertartás módja szerint hitet esküvén a keresztény egyháznak, jobb karja szentelt olaj-és balsammal megkenetik. Erre a nádor kérdi a királyt: akarja-e, hogy a királynő megkoronáztassék? S midőn ezt a király igenlé, ugyancsak a nádor s a többi főur a királynő fejére teszik a koronát. S a trombitások folyvást harsogtatták hangszereiket, oly számosan és erősen, hogy szavát kivenni senkinek sem lehetett.

Ekként a király, királyi palást- és koronával ékesítve, ismét helyet foglalt ülésén s lovagi méltóságot oszt a nápolyi király fiának, Kristóf bajor hgnek és számos előkelő férfiaknak.

A mise végeztével a király, azon rendben, ahogy jött, a maga szállására, valamint a királynő is a számára rendelt terembe visszatér.

Nemsokára rá, kezdetét vette a vendégség. A királynő szállásán, a boltíves terem középett, jobbra négyszögű s balra más, kerek asztal vala. A négyszögűhöz első a király és királyné ült, majd a király jobbára a nápolyi király fia, a kerek asztalnál legfölül a nápolyi érsek foglalt helyet, mellette a nápolyi király követei, s tulsó részről pedig Lajos és Ottó bajor hercegek követei. Az ételhordók s asztalnál szolgálók mind gróf, vagy legalább báró méltóságban álló urak valának. Készítették pedig huszonnégy fogás étet, de a nap rövidege miatt mint föl nem adatott.

A lakoma után azonnal Fridrik ligniczi herceg egész pánczélosan és díszöltözetben, lovagjátékot vívott egy eszettel, s mint a lándzsákkal összeesaptak, mindketten lehuultak lovaikról.

Pénteken virradatkor a király és királynő Székes-Fehérvárról Buda felé indulván, egy, Buda és Fehérvár közben eső helyen ijjeleztek, s a legközelebbi vasárnap Budára nagy pompával ... vonultak be.

Itt az említett okmányban részletesen leíratik a Budára való bevonulás, s több napon át tartott vendégség és tisztelgések hosszú sorozata.

Mint-hogy eme leírásban a pfalzi bajor követ többeket azon főemberek közül, kik a királyné koronázásán jelen voltak, névszerint nem írja ki, s így a Kazinczy fordításában is nevek mellőztetett, kiegészítésül tehát azok közül némelyeket fölemlíteni érdekesnek lenni vélünk.

Ki Beatrix királynéval a palotából együttment a templomba, az a király anyja, Szilágyi Erzsébet vala.

A többször fölemlített bosnyák király, Ujlaky Miklós, Fehérvármegye főispánja, és a most is eredeti minőségben fönlévő szomszéd Palota várnak ura vala. E várbán Mátyás király sokszor időzött, utódja Ulászló király pedig egy ideig e várbán, mint súlyos beteg feküdt. A várnak külső alakját, valamint benső szerkezetét, lépcsőzetét és termeit, a kegyeletes emlékek-nél fogva mostani birtokosa gróf Zichy Miklós ő méltósága maig épen föntartotta.

A nádor, kiről a leírásban, mint főnebb előadók, mondatik, hogy a királyt az ünnepély alatt megkérdezé: vajjon akarja-e a királynét megkoronáztatni? Guthi Ország Mihály, egyszersmind fehérmegyei birtokos vala.

Ki a királyné koronázása alatt az isteni szolgálatot tartá, ki Mátyást és Beatrixot összeadá, s a nádorral együtt a királynét megkoronázá, névleg Vethes Béla, veszprémi püspök vala.

Kiről a leírásban, a külföldi udvarok között, az mondatik, hogy Mátyás királylyal együtt ment a templomba, s mindjárt utána foglalt helyet, a nápolyi király fia, Beatrix testvére, utóbb pedig arragoniai János név alatt, esztergami érsek vala.

HETI KRÓNKA.

Pest, ápril 20.

(—ss—) Mult héten említettük, hogy a király Ő Felsege az országgyűlést trónbeszédével fejezte be; maga a trónbeszéd itt következik:

Tisztelt urak, főrendek és képviselők!
Kedvelt hiveink!

Midőn három év előtt személyesen megnyitottuk ezen országgyűlést, szívesen üdvözölve országunk főrendeit és képviselőit, nagy és fontos feladatokra irányoztuk tevékenységünket.

Az előbbi országgyűlés megoldván az államjogi viszony függőben volt kérdéseit, immár öt éven át a kölcsönös érdekek kellő méltánylatával, a legjobb egyetértésben és sikerrel intéztettek el a monarchia mindkét felét egyenlőn érdeklő ügyek.

Jelen országgyűlésnek jutott a feladat, folytatva a rendezés munkáját, emelni az ország szellemi és anyagi jólétét.

E feladatnak felelt meg az országgyűlés a törvénykezésnek s a közigazgatásnak rendezése által. Törvények hozattak a bírói hatalom gyakorlásáról s a bírák felelősségéről. Ez által egyrészt biztosítva lett a bírói függetlenség, másrészt pedig a bírói hatalommal való visszaéléseknek eleje vétetett.

Az igazságszolgáltatás elválasztása a közigazgatástól, az első folyamodású bíróságok rendezése meg fogja hozni a várt eredményeket, emelni fogja a közbiztonságot, fokozni a hitelt.

A törvényhatóságok és községek rendezése, az ország alkotmányának szellemében, azokban is az önkormányzat és személyes felelősség elvére fektetvén a közigazgatást, összehangzásba hozta az országos kormányzatot a törvényhatósági és községi közigazgatással, biztosítván ekként a törvények pontos végrehajtását.

Az 1848-ki 9-ik t.-cikkkel megszüntetett urbéri kapcsolatból fennmaradt viszonyok rendezéséről, az irtványokról és Erdélyt illetőleg az arányosítás- és tagosításról, nemkülönbben a vadászati jogról hozott törvények által nagy előhaladás történt a birtokviszonyok végleges rendezésére.

Ezek, valamint a vízszabályozási és gátrendőrségi s az ipartörvények, épp úgy, mint a kormányom által megkötött kereskedési szerződések jóváhagyása tanuskodnak arról, hogy az országgyűlés gondossága a közélet igényeinek egyiránt igyekezett megfelelni.

S míg ekkép a közérdekek fejlesztésére s ez által a vagyonosodás fokozására híven törekedtek, a jelentékenyen növekedett közjövödelmeket czélszerűen igyekeztek fölhasználni.

A törvénykezés javítása, a közoktatás és közművelődés előmozdítása, a vasúti hálózat kiegészítése, a Ferencz-csatorna átalakítása, valamint a főváros emelése is gondoskodásuk tárgyát képezvén, e célokra nevezetes összegeket szavaztak meg.

Noha monarchiánk közös véderejének fokozása nagyobb kiadást igényelt, készséggel ajánlák meg a szép fejlődésnek indult honvédelmi intézmény nagymérvű fejlesztésére szükséges költséget.

A közvagyonosodás örvendetes tanúsága, hogy mindezt az adótertelek emelése s meddő kölcsönök fölvétele nélkül birták eszközölni.

A véderőnek az általános kötelezettség alapján már is foganatba vett czélszerű rendezése megengedte nekünk a határvidék polgárosításának részben előkészítését, részben tetteleg megkezdését. Reméljük, nincs távol az idő, midőn nem lesz birodalmunkban egy néptörök sem, mely egész mértékben ne élvezhetné az alkotmányos jogokat.

Sajnálattunkat kell kifejeznünk, hogy a választási törvény szabatosítása és a főváros rendezése nem következhetett be, valamint a kormányunk által előterjesztett több más közhasznú törvényjavaslat sem volt szentesítésünk elé terjeszthető, mint-hogy az országgyűlés végszakában, a képviselőház tanácskozási szabályai mellett, lehetővé vált a tárgyalásokat sikertelenné tenni.

A jövő országgyűlés feladata leendő pótolni a mulasztásokat és gondoskodni az alkotmányos tárgyalások sikerének biztosításáról.

Midőn a békét a közelmúlt évek nehéz viszonyai között is megővünk sikerült, a külhatalmakkal jelenleg fönálló jó viszony bizalommal engedí remélnünk, hogy az Általunk nem sokára egybehívandó országgyűlés, a szentesített törvények alapján, a megkezdett nagy munkát a béke áldásai közt tovább fogja fejleszthetni.

A hazaszeretet, a trón iránti örökölt hűség volt kútfeje az eddig elért üdvös eredményeknek; ez lesz a jövőben is kiapadhatlan forrása a nemzet boldogulásának.

Most pedig fogadják őszinte királyi üdvözetünket s vigyék meg azt küldőiknek.

Ezzel a jelen országgyűlés utolsó ülészakát berekesztettnek nyilváníjuk.

— Ő Szentsége a világ minden nemzetéből álló nagy küldöttséget fogadott, melyhez szintén egy nemét a trónbeszédnek intézte. Az igen érdekes beszédet egész terjedelmében közöljük:

„Mint Péter apostolfejedelem utóda, mint Krisztus Jézus méltatlan helytartója, szeretnék ma azon adományyal bírní, hogy Isten rajtam azon csodat művelje, melyet szent Péterem művelt, ki egyetlen-egy nyelven annyi különféle népek előtt érthetővé tudta magát tenni. De ha nem is fogjátok mindnyájan megérteni az ajkaimról jövő szavakat, mégis mindnyájan meg fogjátok érthetni, miután azokat elmondottam.

És minthogy a világ minden nemzetéhez tartoztok, s a kath. népek mintegy képviselői vagytok, a kölcsönös bizalom élesztésére és kölcsönös bátorításra tudtokokra adom, hogy a szentmise-áldozatot, melyet míg Isten élnem engedend, minden hónap és év vasárnapján az Urnak bemutatok, a föld felületén elszórt összes kath. lelkekért ajánlom föl.

És minthogy valamennyi katolikus számára áldást keretek tőlem, megadom azt minden rész számára külön, és az egyes részeket felsorolom.

Először is áldást mondok Európa legtávolabb országára, Portugálra; kívánom, hogy Isten áldása szálljon ez országra, mert népe jó, és az igazság kenyerét ekezi. Hogy vajjon ma az megtöretik-e számára, arról szólni sem e hely, sem az idő nem alkalmas. De amit mondhatok, az, hogy a portugál királyság a legvadabb kömüvesség zsarnoksága alatt nyög.

Áttérek Spanyolországra és megáldom e kiválóan katolikus nemzetet, mely az egyháznak oly sok szentet, az önsanyargatás és bünbánat annyi mintáit és példáit adá. De oly időben éltünk, midőn az önsanyargatásról többé nem akarna hallani, sőt az ismeretlen is. Megáldom tehát ezen oly sok szent által megszentelt és Istentől megáldott országot. De több, mint 60 éve, hogy e Spanyolország az emberi fölforgatások terhe alatt nyög, melyek által ott a hamis elvek be-utat találtak, mely elvek a társadalmat megdöntik, de, mint remélem, győzedelmeskedni nem fognak, hanem ellenállásra találандуak a kath. érzület és gondolkodás részéről, melyek a tévelylyel és hazugsággal szilárdan szembezállanak.

Áttérek Franciaországra. Áldom ezen oly sok magasatos érzesű lélek által lakott országot, ezen országot, mely a társadalom szükségének annyiféle ajtatos művek által meg tudott felelni. Ah! ezen Franciaország, mely oly helyesen értelmezte Paulai szent Vineze intenióit, ki oly sokszor sietett az igazgatalanul elnyomatott védelmére; majd a beteghez ment, hogy szenvedéseit enyhítse, majd az erkölestelenség elveinek szegült ellene, hogy elválaszsa, mi istentelentül össze vala kötve, majd a gyermekek vallásos neveléséről gondoskodott, hogy a bölesőre is leesdje az ég áldásait. Buzgón imádkozom, hogy Franciaország ismét egygyé és egyetértő legyen, és bizonyos tulzópartok elenyészzenek. Van ott egy párt, mely nagyon fél a pápa befolyásától, de e pártnak azt mondom, hogy alázatosság nélkül igazságos kormányzás nem létezik. Van ott egy más párt, mely meg nagyon intolerans; ezt emlékeztem, hogy keresztény szeretet nélkül nem vagyunk katolikusok. Amannak tehát az alázatosságot, ennek a keresztény szeretetet, valamenyinek pedig az egységet és egyetértést ajánlom, hogy mindannyian hatalmas phalanxszá tömörülve küzdhessenek a tévely ellen, mely a lelkek közt oly nagy pusztítást visz véghez.

Áldásomat adom Olaszországra. Szegény Olaszország! Áldásom legyen ez országgal, melyről már oly hosszú idő előtt mondatott, hogy akár győzzön, akár győztesse le, szolgálására van születte. Vajjon tehát most, midőn azt hirdetik, hogy Olaszország lett a győztes, midőn azt egységes nemzetül tüntetik föl, mely a világ-congressusban részt vehetne, vajjon szabad-e ezen Olaszország? Vajjon az elnyomatások, melyekkel azt tyranizálják, nem láncok-e? E véradó, melyet tőle követelnek, ezen a templomnak és egyháznak szentelt ifjúság, melyet a templomtól és egyháztól elragadnak? Láttuk, hogy renki-vül szigorral kényszerítették a papokat fegyverviselésre, úgy hogy ezeknek a misemondóruhát a katonai egyenruhával, a manipulust karddal, a keresztet puskával kellett föleserélniök. Ily zsarnokoskodás mellett Olaszország jelenleg bizonyára sem győző, sem legyőzőt, hanem rabszolga.

Áttérek Németországra. Áldásomat adom ezen országra, melyet antikatholikus és nagyravágyó szellem zsákmányul szemelt ki, s imádkozom, hogy szilárd és állhatatos maradjon, mint minőül eddig nevezetesen clerusában s népe nagy részében csodáltak. Engedelmeskedni kell annak, ki parancsol, de egyszersmind tiszteletteljesen az igazságot is ki kell mondani, s daczára minden kellemetlenségnek, a hazugságot meg kell czáfolni.

Imádkozunk Istenhez, hogy Németország episcopatusának az egyház és társadalom jogainak védelmére ezután is adjon erőt.

Imádkozunk azon balgatagok megtéréseért, kik ó-aknak nevezik magukat esupán azért, mivel ó, már gyakran czáfolt tévelyeket huzoltak ismét előtérbe.

Imádkozunk Ausztria-Magyarországról, melynek manap imádságunkra annyira szüksége van.

Imádkozunk Belgiumért és Bajorországról.

Különösen áldásom legyen Belgiummal, mely kisterületű ország annyi hüszéggel viseltetik a szentszék ügye iránt; megáldom Bajorországot is, és remélem, hogy bizonyos emberek ósága az erények szilárd alapjaiban való ifjúsággá fog átalakulni.

Megáldom Angliát, Lengyelországot, Amerikát, Keletet, s kérem Isten, küldje áldását Konstantinápoly felé is, hol újabb schisma már régóta szomorítja szívünket.

S mindezek után kérdem Istentől: Quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania? Reméljük, miszerint erre az lesz a válasz, hogy a népek azért morognak, mivel hamisról ábrándoznak, és a hittől s szeretettől elpártoltak.

Tehát mindnyájan egyesülve, a keresztény szeretet, az ifjúság nevelése, ünnepnapok megszentelésének egyletei, mindnyájan egyesülve és egyetértve küzdjük az Ur esatáit, nem fegyverekkel, nem kardokkal, nem ágyakkal, hanem hittel és az igazságosság karjával.

Főlelem kezeimet és megáldom a katolikus világot személyeitekben, megáldlak különösen benneteket, kik Krisztus Jézus helytartójának jelenlétében vagytok, megáldom családaitokat, napi teendőiteket, érdekeiteket, hogy azokat Isten megszentelje és előmozditsa. Megáldom honfitársaitokat, megáldlak benneteket most, s remélem, az Ur benneteket halálotok óráján is meg fog áldani. Isten áldjon meg mindnyájaitokat halálotok órájában, hogy lelkeiteket az Ő kezeibe ajánlhassátok, s azok méltókká legyenek Őt az egész örökkévalóságon át dicsőíteni és neki hálákat mondani."

Rövid hírek.

— Király és királyné ő felségeik, Rudolf koronahg, Gizella főhgnő és Lipót bajor hg és az egész udvari személyzet ápril 18-án d. e. 9 órakor utaztak Bécsbe. A királyi család kíséretében voltak: Wenckheim Béla b. miniszter, a kir. hadsegédek, több palotahölgy. Az udvari váróteremben számos főrangú urak és hölgyek, Lónyay gróf miniszterelnök, Tóth, Pauler, Bittó és Tisza miniszterek; Gyöngyösi főpolgármester, Thaisz főkapitány és több városi képviselő fogadták ő felségeiket. A várótermen kívül, daczára a rossz időnek, roppant néptömeg gyűlt össze, kik a királyi családot harsány éljenekkel fogadták. Királyné ő felsége szürke uti ruhát viselt fején kerek kalap volt. Ő felségeik többekkel hosszasan társalogtak, s a királyné megpillantván a főpolgármestert, hozzáfordulva mondá: „Köszönöm azon szíves fogadtatást, melyet a lakosság számomra minden alkalommal tanusított; legforróbb vágyom mielőbb körükbe visszajöhetni.“ Király ő felsége is köszönetét nyilvánítá Gyöngyösi főpolgármesternek. Thaisz főkapitányhoz fordulva így nyilatkozott: „Itt mulatásom ideje alatt a rend igen jó volt“, s e szavakkal vált el a bueszóktól: „Közel vizontlátásra!“ mire a vonat zajos éljenzések között elrobogott 9 órakor.

— A belga királyné azon kellemes napok emlékeit, melyeket József főherczeg ő fensége családjával Tihanyban töltött, a tihanyi apátságának egy 1000 frt értékű finom brüsseli széles esipkével szerelvezett misemondó inget küldeni méltóztatott.

— Rudolf koronahg ő fensége ápril 15-én kezdte meg a szokásos félévi vizgák letételét. A vizga ezen első napján a vallásban, matematika, a magyar történet és az egyetemes földrajz vették föl és tárgyaltattak reggeli fél 8-tól 11 óráig. Jelen voltak a király, Hoffmann tüzértábornok, Horváth Mihály püspök, Toldy Ferenc egyetemi rektor, Hegedüs Candid miniszteri tanácsos, gr. Latour, a főhg nevelője és az illető tanárok. Ő felsége a tanulás eredményével teljesen megelégedett. A magyar történetből a vizga magyar nyelven tartatott, ezt a trónörökös főhg egész folyékonyan beszéli. Másnap a vizga folytatott.

— Főt. Botussek Ferenc a pozsonyi irgalmas-rendtiek priora, hosszas betegség után apr. 16-án jobblétre szenderült. B. p!

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füßy Tamás.

Pesten, nyomtatott az „Athenaeum“ nyomdájában 1872. (Barátok tere 7-ik szám.)

Füßy Tamás